

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 4 1 A 3 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 14. junij 2014 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

Izpitna pola vsebuje 21 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k izpitni poli 1

Alternativa

Regrat Za čilost spomladi

Spomladanska utrujenost je navadno posledica enoličnega prehranjevanja čez zimo. Presnova se poleni, prebava je neredna, tudi zaprtost lahko pomembno vpliva na slabše razpoloženje. Za več energije in izdatno oskrbo z vitaminom C je temeljno uživanje pomladne zelenjave. Ljudsko zdravilstvo priporoča regrat, ki ga nabiramo na travnikih in opuščeni njivah.

Piše: Klavdija Miko

Od listov do korenin

Regrat vsebuje učinkovine, ki delujejo antioksidativno, torej varovalno. Bogat je z vitamini A, B in D, rudninskimi snovmi, železom in betakarotenom. Grenčine so pomembne pri spodbujanju teka, vlaknine so za boljšo prebavo.

V zdravilstvu se uporablja celotna rastlina, nadzemni in podzemni deli. Liste nabiramo pred cvetenjem, cvetne koške med njim. Najbolj zdravilna je korenina, ki vsebuje veliko kalija in drugih rudninskih snovi. Izkopljemo jo pred cvetenjem ali jeseni. Pri izkopavanju je treba ravnati previdno, da je ne poškodujemo, ker lahko izteče mleček in se tako zmanjša zdravilni učinek.

Ona svetuje

Ko spomladi regrat vzklije, uživamo sveže, nazobčane liste v najrazličnejših solatah. Tako kot korenina so tudi listi bogati z vitaminom C, ki je pomemben pri presnovnih procesih v telesu. Močna je njegova prečiščevalna sposobnost, saj v želodcu vzpodbuja izločanje sokov, ki so ključni za prebavo beljakovin.

Poleg uživanja svežih mladih listov je blagodejen sveže stisnjen sok iz korenin. Pospeši potenje, delovanje jeter, žolčnika in ledvic. Regrat je izvrsten diuretik, saj vzpodbuja izločanje seča. Čaj lahko pripravimo iz posušeni in zdrobljeni regratovi listov ali korenin. Odličen je za čiščenje krvi, spodbuja presnovo in delovanje izločal ter tako pospeši izločanje odvečnih snovi iz telesa.

Regrat je odličen za preganjanje spomladanske utrujenosti.

Recepta za vse okuse

1.
Potrebujemo: pol kilograma očiščenega regrata, dva krompirja, trdo kuhano jajce, sesekljan česen, žlico sončničnih in bučnih semen (po okusu), oljčno olje, jabolčni kis in sol.

Priprava: Neolupljen krompir skuhamo. Očistimo in dobro operemo regrat, ga odcedimo ter stresemo v skledo. Solato sestavimo iz krompirja, narezanega na rezine, semen, jajca in česna. Začinimo, previdno premešamo in ponudimo.

2.
Potrebujemo: pol kilograma regrata, domačo suho slanino, dva krompirja, jajce, sončnično olje, jabolčni kis, sol in poper.

Priprava: Krompir skuhamo neolupljen. Očiščen in opran regrat odcedimo ter stresemo v skledo. Zmehčamo ga z vročim narezanim krompirjem in jajcem. Slanino narežemo na koščke in prepražimo. Zalijemo jo z mešanico kisa in vode ter prevremo. Prelijemo po solati iz regrata.

(Prirejeno po: Ona, 28. 2. 2011.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. V preglednico vpišite podatka o okoliščinah sporočanja in poimenujte prenosnik izhodiščnega besedila.

Sporočevalec	
Naslovnik	
Prenosnik	

(2 točki)

2. Poimenujte temo izhodiščnega besedila in določite, v katerem njegovem delu je neposredno izražena.

- 2.1. Kaj je tema izhodiščnega besedila?

(1)

- 2.2. Tema je neposredno izražena

- A v imenu rubrike.
B v nadnaslovu.
C v naslovu.
Č v mednaslovih.

(1)
(2 točki)

3. Razložite, kako je naslov Za čilost spomladi povezan z regram. Pri razlagi si pomagajte s slovarskim sestavkom. Tvorite poved/povedi.

čilost -i ž (i) raba peša *krepkost, spočitost, svežost*: v sebi čuti novo moč in čilost; mladostna čilost / hvali čilost svojega konja

(2 točki)

4. V preglednici so navedene tri snovi, ki jih vsebuje regram. Napišite, kakšen je njihov učinek.

SNOV	UČINEK
vitamin C	
grenčine	
vlaknine	

(2 točki)

5. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Regrat je cenjeno zdravilo v ljudskem zdravilstvu.	DA	NE
Regratove liste nabiramo med cvetenjem.	DA	NE
Najbolj zdravilen je podzemni del rastline.	DA	NE
Iz regrata lahko pripravimo zdravilni napitek.	DA	NE
Regrat spodbuja izločanje urina.	DA	NE

(2 točki)

6. Ustrezno naslovite recepta, tako da upoštevate razliko v sestavinah. Za vsak naslov uporabite največ pet besed.

1. recept

2. recept

(2 točki)

7. S pomočjo izhodiščnega besedila rešite spodnji nalogi.

- 7.1. S številkami od 1 do 6 določite zaporedje korakov pri pripravi regrata v solati po 2. receptu.

Regrat

_____ odcedimo.

_____ očistimo.

_____ operemo.

_____ prelijemo s prepraženo slanino, prevreto v mešanici kisa in vode.

_____ zmehčamo s krompirjem in z jajcem.

_____ damo v posodo.

(1)

- 7.2. Kateri besedilni vrsti pripada recept?

Recept je

A predstavitev postopka.

B opis rastline.

C poročilo o delu.

Č javno obvestilo.

D oglasno besedilo.

(1)
(2 točki)

8. Kako sporočevalec v besedilu razvija temo? Dopolnite povedi, tako da na črte napišete ustrezne glagole iz desnega stolpca.

Sporočevalec

_____, iz katerih delov je zgrajena rastlina.

_____, zakaj moramo biti pri izkopavanju korenine previdni.

_____ trditev, da ima regrat močno prečiščevalno sposobnost.

obvešča
opisuje
razlaga
utemeljuje
pripoveduje

(3 točke)

9. V vsaki vrsti podčrtajte ustrezno možnost.

Izhodiščno besedilo je

umetnostno/neumetnostno.

enogovorno/dvogovorno.

poljudnoznanstveno/publicistično.

(1 točka)

10. Na črtico pred vsako besedo v levem stolpcu napišite številko ustrezne razlage pomena iz desnega stolpca.

_____ seč

_____ alternativa

_____ presnova

1 ena od dveh izključujočih se možnosti

2 biokemični procesi, pri katerih nastajajo energija, potrebna za življenje, in snovi za obnavljanje celic

3 tekočina, ki jo izločajo ledvice

(1 točka)

11. Podčrtane dele povedi zamenjajte z nezaznamovanimi izrazi in preoblikovane povedi napišite na črte.

Regrat je rastlina za vse okuse.

Čez zimo se presnova poleni.

Regratovi listi so bogati z vitaminom C.

(4 točke)

12. Napišite dve povedi, tako da bo beseda *tek* imela v vsaki drugačen pomen.

1. poved: _____

2. poved: _____

(3 točke)

13. Podčrtanim besedam iz spodnje povedi pripišite besede v zahtevanem pomenskem razmerju.

Čaj lahko pripravimo iz posušениh in zdrobljenih regratovih listov.

Nadpomenka besede čaj: _____

Protipomenka besede posušen: _____

Protipomenka besede zdrobljen: _____

(2 točki)

14. V preglednico napišite samostalnik, pridevnik in glagol, ki pripadajo isti besedni družini kot samostalnik v levem stolpcu.

	Samostalnik	Pridevnik	Glagol
cvet			
zdravilstvo			

(3 točke)

15. Samostalnike v oklepajih postavite v orodnik.

Regrat je najokusnejši z _____ (jajce) in s _____ (krompir).

Pri pripravi solate ne smemo pretiravati s _____ (sol), saj to lahko povzroči težave

z _____ (jetra). Regrat svetujejo tudi tistim, ki imajo težave z

_____ (zaprtost) ali s _____ (slabokrvnost).

(3 točke)

16. Iz spodnje povedi izpišite besedo, ki se navezuje na podčrtano besedo. Nato izpisani besedi določite besedno vrsto.

Liste nabiramo pred cvetenjem, cvetne koške med njim.

Izpis besede: _____

Besedna vrsta: _____

(2 točki)

17. Ugotovite, na katerem zlogu so naglašene podčrtane besede v povedi, in jih napišite na ustrezno mesto v preglednici.

Regrat je odličen za čiščenje krvi, spodbuja presnovo in delovanje izločal ter tako pospešuje izločanje odvečnih snovi iz telesa.

Naglas na prvem zlogu	Naglas na drugem zlogu	Naglas na tretjem zlogu

(3 točke)

18. Še enkrat preberite navodilo za pripravo jedi po 1. receptu in ga zapišite tako, da bodo glagoli v velelniku.

(3 točke)

19. Poimenujte vrsto odvisnika v dvostavčni povedi. Nato poved pretvorite v enostavčno.

Regrat vsebuje učinkovine, ki delujejo varovalno.

Vrsta odvisnika: _____

Enostavčna poved: _____

(3 točke)

20. Popravite nepravilno zapisane besede v spodnjem besedilu. Številka v okvirčku pomeni število napak v vrstici.

3	Regrat je rastlina, ki upliva na delovanje temeljnih življenskih procesov v našem telesu.
2	Negdaj je imel velik vpliv pri naravnih oblikah zdravljenja. Ker je prijetnega okusa, ga
1	uporablamo tudi v prehrani.

(3 točke)

21. Napišite **uradno vabilo**.

Zamislite si, da ste Andrej/Andreja Novak, predsednik/predsednica Turističnega društva Lučka (Nova cesta 5, 6000 Koper). Društvo vsako leto na koprski tržnici pripravi Dan regrata. Na odprtje letošnje prireditve povabite župana Sežane Davorina Terčona (Občina Sežana, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana). V vabilu navedite dva dogodka, ki bosta del prireditve. Manjkajoče podatke si izmislite. Pišite na naslednjo stran.

(12 točk)

P 1 4 1 A 3 0 1 1 1 1

Prazna stran